

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра соціальних комунікацій

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Проректор з науково-педагогічної
і навчальної роботи та рекрутації
проф. Гаврилук С.В. _____
«___» _____ 2015 р.

Соціальні мережі

Робоча програма
вибіркової навчальної дисципліни
підготовки магістра
спеціальностей 8.18010019 Медіакомунікації,
8.03030101 Журналістика

Програма вибіркової навчальної дисципліни «Соціальні мережі» для студентів магістратури спеціальностей 8.18010019 Медіакомунікації, 8.03030101 Журналістика. – 1 вересня 2015 р. – 10 с.

Розробник: О.В. Кошелюк, доцент, к. філол. н.

Рецензент: С.І. Кравченко, професор, д. н. із соц. ком.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри соціальних комунікацій протокол № 1 від 02.09.2015 р.

Завідувач кафедри: _____ (С.І.Кравченко)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією Інституту філології та журналістики протокол № 1 від 02.09.2015 р.

Голова науково-методичної комісії інституту _____ (Р.С.Зінчук)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою університету

протокол № ____ від ____ . ____ . 2015 р.

Вступ

Програма навчальної дисципліни «Соціальні мережі» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра спеціальностей «Медіакомунікації», «Журналістика».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є загальнотеоретичні положення, що розкривають особливості виникнення та функціонування соціальних медіа, здійснення комунікації та пошук інформації у найпоширеніших соціальних мережах світу.

Міждисциплінарні зв'язки. Дисципліна має теоретико-практичний характер і не випадає із тісних міждисциплінарних взаємозв'язків. Зокрема, курс пов'язаний теоретично і практично з усіма курсами професійного циклу, психологією, логікою, філософією, етикою.

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів**:

1. Соціальні мережі як засіб масової комунікації
2. Соціальні мережі: характеристика, потенціал, комунікаційні можливості

1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів: 4	0303 Журналістика та інформація, 8.03030101 Журналістика	денна форма навчання
	1801 Специфічні категорії 8.18010019 Медіакомунікації	вибіркова
Модулів: 2	Психологія мас	Рік підготовки: 1
Змістових модулів: 2		Семестр: 9 /11
Загальна кількість годин: 120		Лекції: 24 год.
		Практичні: 12 год.
Тижневих годин: аудиторних: 3 самостійної роботи: 3	магістр	Самостійна робота: 76 год.
		Консультації: 8 год.
		Форма контролю: <u>залік</u>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Мета курсу – розглянути та проаналізувати історію створення та сучасний стан соціальних мереж, проаналізувати можливості здійснення комунікації, позитивні та негативні риси існування соціальних мереж.

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Соціальні мережі» є окреслити наукові підходи до соціальних медіа, взаємодії користувачів та кіберпростору, новинний потенціал соціальних мереж.

2.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- основи існування та функціонування соціальних медіа,
- особливості механізмів спілкування у соціальному просторі,
- можливості пошуку та поширення інформації через соціальні мережі,
- спеціальні інструменти комунікації (хештеги, акаунти, сервіси, маркери і т.д.)
- принципи дезінформації і маніпуляції масовою свідомістю в соціальних мережах.

вміти:

- аналізувати соціальні мережі як інформаційний ресурс,
- створювати, вести та закривати акаунти в різних соціальних мережах (Facebook, Twitter, Вконтакте, Flickr, Instagram, Однокласники, LinkedIn, Qzone, Reddit і т.д.)
- використовувати можливості соціальних медіа для розкрутки журналістських проєктів,
- опираючись на знання психологічних особливостей масових явищ, адекватно сприймати аудиторію соціальних мереж, активність аудиторії (флешмоб, подія, пост, репост, коментар, тролінг тощо),
- розпізнавати фейкову інформацію в соціальних мережах, вміти реагувати на неї.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин / 4 кредити ECTS.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Соціальні мережі як засіб масової комунікації

Тема 1. «Соціальні мережі» як навчальна дисципліна

Загальна характеристика курсу «Соціальні мережі»: предмет, об'єкт, мета, завдання, взаємозв'язки з іншими навчальними дисциплінами. Поняття курсу: соціальні медіа, соціальна мережа, користувач, психологія масового впливу, віртуальне середовище, масові настрої, масова поведінка, масова комунікація, акаунт, аватар, підписка, чат, пост, репост, коментар, кібербезпека, хештег, тролінг, бот.

Тема 2-3. Розвиток соціальних мереж: історія та сучасність

Поняття про соціальні мережі в інформаційному кіберпросторі. Визначення соціальних медіа / соціальних мереж. Позитивні та негативні риси соціальних мереж у контексті функціонування сучасних засобів масової комунікації. Особливості розвитку відомих соціальних мереж світу: Facebook, Twitter, Вконтакте, Flickr, Instagram, Однокласники, LinkedIn, Qzone, Reddit. Класифікаційні параметри соціальних мереж: соціальні закладки, каталоги, бібліотеки, соціальні медіатеки, спеціалізовані соціальні мережі. Аудиторія соціальних мереж: медіаметричний аналіз, зони поширення. Модні явища соціальної комунікації, пов'язані з соціально-інформаційними потоками (флешмоб, тролінг, фейсбук-революції і т.д.).

Тема 4. Психологічні аспекти масової поведінки у соціальних мережах

Масова поведінка у соціальних мережах. Механізми стихійної масової поведінки, особливості психологічно-інформаційного впливу постів у соціальних медіа. Зараження як механізм психології масової поведінки у соціальному просторі: репост, лайк, коментування. Психологічні аспекти навіювання у соціальних медіа, способи вираження власних думок. Наслідкування та його форми. Поширення фейків та стереотипів у соціальних мережах.

Тема 5. Соціальні мережі як інформаційний ресурс

Поняття про інформаційні ресурси та їх різновиди. Соціальні мережі як інформаційні ресурси: означення, проблеми функціонування, перспективи. Соціальні каталоги, бібліотеки, медіатеки і т.д. та інформація, призначена для вільного публічного

доступу. Соцмережева інформація, блогінг та інші інформаційні ресурси у сучасних засобах масової інформації. Фрейми у соціальних мережах та специфіка рефреймінгу змісту / контексту.

Тема 6. Елементарні складники комунікації у соціальних мережах

Особливості здійснення комунікації в соціальних інтернет-мережах. Соціальні мережі та комунікаційні складники: автор-джерело (користувач, джерело інформації), повідомлення (пости), аудиторія-адресат, комунікаційні канали. Проблеми комунікації в соцмережевому просторі та комунікаційні бар'єри.

Змістовий модуль 2.

Соціальні мережі: характеристика, потенціал, комунікаційні можливості

Тема 7. Комунікаційні характеристики найпоширеніших соціальних мереж світу

Специфіка комунікації у соціальній мережі Facebook: сервіси для налагодження комунікації в кризові періоди (safety check). Географія поширення та комунікаційний потенціал Twitter. Мережа Вконтакте та Однокласники: популярні міфи та реалії комунікації. Ігровий контент у соціальних медіа. Особливості візуальної комунікації у Flickr та Instagram. Пошук інформації та соціальні медіа LinkedIn, Qzone, Reddit.

Тема 8. Позитивні й негативні аспекти впливу соціальних мереж

Амбівалентність впливу соціальних мереж на медіааудиторію. Позитивні риси соціальних медіа у контексті розвитку інтернет-комунікації. Негативні характеристики соцмережевого простору та згубний вплив на цільову аудиторію (тероризм, вбивства, суїциди, сепаратизм, поширення контркультури і т.д.). Способи запобігання негативним впливам соціальних медіа.

Тема 9-10. Акаунти відомих особистостей (журналістів, політиків, офіційних осіб та ін.)

Поняття про акаунт та його загальна характеристика. Особливості реєстрації, ведення та видалення акаунтів у різних соціальних мережах світу. Проблемні аспекти захисту інформації, вміщеної в акаунті користувача (отримання персональних даних, розповсюдження недостовірної, таємної, неетичної, провокативної інформації і т.д.). Спам та рекламна інформація у контексті користування акаунтом. Системи захисту акаунтів та злам персональних сторінок соціальних мереж. Боти як явище. Акаунти відомих особистостей як джерело інформації та формування суспільної думки: даунтайм, фоловери, скрінінг. Персональні сторінки українських та закордонних політиків (президентів, прем'єр-міністрів, офіційних представників іноземних держав). Аналіз акаунтів відомих журналістів в Україні та світі за різними соціальними медіа.

Тема 11. Інструменти активності користувачів у соціальних мережах

Потенційні можливості соціальних мереж для активізації користувачів. Фактори та критерії активності в соціальних медіа: френдстрічка, групи, кількість переглядів, кліків на публікації, постів / репостів, нагадувань, сповіщень, коментарів, лайків і т.д. Механізми творення активного образу. Хештеги як спосіб активізації користувачів соціальних медіа через актуальні трендові інформаційні повідомлення: від Internet Relay Chat (IRC) до хештегів у Twitter, Facebook, Instagram, Pinterest, Google+.

Тема 12. Масові психози та соціальні мережі

Визначення масового психозу. Психотичні деструктивні явища у користувачів соціальних мереж: відомі приклади психічних розладів, викликаних активністю у соціальних медіа. Негативні та образливі коментарі, лайки (дизлайки), додавання /

усування зі списку друзів як варіанти поглиблення психозів. Поширення інформації, що містить сильний емоційний вплив на підсвідомість.

4. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лекц.	Практ.	Конс.	С. роб.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Соціальні мережі як засіб масової комунікації					
Тема 1. «Соціальні мережі» як навчальна дисципліна	10	2		2	6
Тема 2-3. Розвиток соціальних мереж: історія та сучасність	18	4	2		12
Тема 4. Психологічні аспекти масової поведінки у соціальних мережах	10	2	2		6
Тема 5. Соціальні мережі як інформаційний ресурс	10	2	2		6
Тема 6. Елементарні складники комунікації у соціальних мережах	10	2		2	6
Разом за змістовим модулем 1	58	12	6	4	36
Змістовий модуль 2. Соціальні мережі: характеристика, потенціал, комунікаційні можливості					
Тема 7. Комунікаційні характеристики найпоширеніших соціальних мереж світу	12	2	2		8
Тема 8. Позитивні й негативні аспекти впливу соціальних мереж	12	2		2	8
Тема 9-10. Акаунти відомих особистостей (журналістів, політиків, офіційних осіб та ін.)	14	4	2		8
Тема 11. Інструменти активності користувачів у соціальних мережах	12	2	2		8
Тема 12. Масові психози та соціальні мережі	12	2		2	8
Разом за змістовим модулем 2	62	12	6	4	40
Усього годин	120	24	12	8	76

5. Теми практичних занять

Таблиця 3

№ з/п	Тема, питання для обговорення	К-сть годин
1	Розвиток соціальних мереж: історія та сучасність Поняття про соціальні мережі в контексті розвитку інформаційного кіберпростору. Особливості розвитку відомих соціальних мереж світу. Класифікаційні параметри соціальних мереж. Аудиторія соціальних мереж: медіаметричний аналіз. Модні явища соціальної комунікації,	2

	пов'язані з соцмережевими інформаційними потоками.	
2	Психологічні аспекти масової поведінки у соціальних мережах Масова поведінка у соціальних мережах. Механізми стихійної масової поведінки, особливості психологічно-інформаційного впливу постів у соціальних медіа. Зараження як механізм психології масової поведінки у соцмережах: репост, лайк, коментування. Психологічні аспекти навіювання у соціальних медіа, способи вираження власних думок. Наслідування та його форми. Поширення фейків та стереотипів у соціальних мережах.	2
3	Соціальні мережі як інформаційний ресурс Поняття про інформаційні ресурси та їх різновиди. Соціальні мережі як інформаційні ресурси: означення, проблеми функціонування, перспективи. Соціальні каталоги, бібліотеки, медіатеки і т.д. та інформація, призначена для вільного публічного доступу. Соцмережева інформація, блогінг та інші інформаційні ресурси у сучасних засобах масової інформації. Фрейми у соціальних мережах та специфіка рефреймінгу змісту / контексту.	2
4	Комунікаційні характеристики найпоширеніших соціальних мереж світу Специфіка комунікації у соціальній мережі Facebook: сервіси для налагодження комунікації в кризові періоди (safety check). Географія поширення та комунікаційний потенціал Twitter. Мережа Вконтакте та Однокласники: популярні міфи та реалії комунікації. Ігровий контент у соціальних медіа. Особливості візуальної комунікації у Flickr та Instagram. Пошук інформації та соціальні медіа LinkedIn, Qzone, Reddit.	2
5	Акаунти відомих особистостей Акаунти відомих особистостей як джерело інформації та формування суспільної думки: даунтайм, фоловери, скрінінг. Персональні сторінки українських та закордонних політиків (президентів, прем'єр-міністрів, офіційних представників іноземних держав). Аналіз акаунтів відомих журналістів в Україні та світі за різними соціальними медіа.	2
6	Інструменти активності користувачів у соціальних мережах Потенційні можливості соціальних мереж для активізації користувачів. Фактори та критерії активності в соціальних медіа: френдстрічка, групи, кількість переглядів, кліків на публікації, постів / репостів, нагадувань, сповіщень, коментарів, лайків і т.д. Механізми творення активного образу. Хештеги як спосіб активізації користувачів соціальних медіа через актуальні трендові інформаційні повідомлення: від Internet Relay Chat (IRC) до хештегів у Twitter, Facebook, Instagram, Pinterest, Google+.	2
Разом		12

6. Самостійна робота

Самостійна робота студентів включає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, вивчення окремих питань, що не були розглянуті в курсі лекцій, підготовку до практичних занять, яка передбачає, зокрема, виконання системи вправ практичного (аналітичного) та творчого характеру та конспектування статей.

Таблиця 4

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	«Соціальні мережі» як навчальна дисципліна	6

2	Розвиток соціальних мереж: історія та сучасність	12
3	Психологічні аспекти масової поведінки у соціальних мережах	6
4	Соціальні мережі як інформаційний ресурс	6
5	Елементарні складники комунікації у соціальних мережах	6
6	Комунікаційні характеристики найпоширеніших соціальних мереж світу	8
7	Позитивні й негативні аспекти впливу соціальних мереж	8
8	Акаунти відомих особистостей (журналістів, політиків, офіційних осіб та ін.)	8
9	Інструменти активності користувачів у соціальних мережах	8
10	Масові психози та соціальні мережі	8
	Разом	76

7. Методи навчання

Комунікаційний, евристичний, аналітичний.

8. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий контроль успішності студента: контрольне тестування за змістом усього курсу (залік).

9. Методи та засоби діагностики успішності навчання

Основні методи діагностики успішності навчання – письмові роботи, контрольне тестування, усний контроль (на кожному практичному занятті), залік.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Таблиця 5

Поточний контроль (макс = 40 балів)						Модульний контроль (макс = 60 балів)	Загальна кількість балів
Модуль 1						Модуль 2	
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			МКР 1	МКР 2
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	30	30
7	7	7	7	7	5		

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Таблиця 6

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проєкту), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
75 – 81	C		
67 – 74	D	Задовільно	
60 – 66	E		
1 – 59	Fx	Незадовільно	Незараховано

			(з можливістю повторного складання)
--	--	--	-------------------------------------

Список джерел

1. Вишнеvsька І. Соціальні мережі як джерело підготовки інформаційно-аналітичних матеріалів / І. Вишнеvsька // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського. - 2015. - Вип. 41. - С. 521-530.
2. Гіда О. Соціальні мережі як засіб деструктивних впливів через інформаційний простір / О. Гіда // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). - 2013. - № 3(спец. вип.). - С. 268-278.
3. Данько Ю. Соціальні мережі як форма сучасної комунікації: плюси і мінуси / Ю. Данько // Сучасне суспільство. - 2012. - Вип. 2. - С. 179-184.
4. Довженко О. Соціальні медіа як середовище нової медіакритики / О. Довженко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mediakrytyka.info/ohlyady-analotyka/sotsialni-media-yak-seredovysche-novoyi-mediakrytyky.html>
5. Ермолова Н. Продвижение бизнеса в социальных сетях Facebook, Twitter, Google+ / Н. Ермолова. – М. : Альпина Паблишер, 2013. – 357 с.
6. Зеленін В. По той бік правди: НЛП як зброя інформаційно-пропагандистської війни: навчальний посібник / В. Зеленін. – К. : Люта справа, 2015. – 384 с.
7. Киричок П. Соціальні комунікації в глобальній інформаційній мережі: досягнення і загрози / П. Киричок // Технологія і техніка друкарства. - 2012. - Вип. 2. - С. 101–106.
8. Коноплицький С. М. Соціальні аспекти комунікації в мережі Інтернет: феноменологічний аналіз : автореф. дис... канд. соціол. наук : 22.00.01 / С.М.Коноплицький ; НАН України ; Інститут соціології. – К., 2007. – 17 с.
9. Крейг Р. Інтернет-журналістика. Робота журналіста і редактора у нових ЗМІ / Р. Крейг. – К, 2007. – 324 с.
10. Кухарська Н. Вплив соціальних мереж на корпоративну інформаційну та економічну безпеку / Н. Кухарська, В. Кухарський [Електронний ресурс]. – Режим доступу: ubgd.lviv.ua/moodle/pluginfile.../1.pdf
11. Лазоренко О. Соціальний капітал: соціальні та професійні мережі в Україні / О. Лазоренко. – К, 2010. – 104 с.
12. Лучинкіна А. Аналіз мотиваційної складової Інтернет-соціалізації / А. Лучинкіна // Горизонти образования. – 2013. – № 1 (37). – С. 36–40.
13. Маліс О. В. Розвиток Інтернету як комунікативного засобу та його вплив на діяльність суб'єктів політичного процесу в Україні : автореф. дис... канд. політ. Наук : 23.00.02 / О. В. Маліс ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – К., 2009. – 19 с.
14. Масімова Л. Журналістська діяльність у соціальних мережах / Л. Масімова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://elibrary.kubg.edu.ua/1086/1/L_Masimova_JDSM_GI.pdf
15. Мінаєва В. Соціальні мережі як засіб зв'язків з громадськістю в державному управлінні / В. Мінаєва [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Users/ELNE/Downloads/Nvamu_upravl_2012_4_19.pdf
16. Мітлош А. Психологічні особливості прояву інтересу студентської молоді до соціальних інтернет-мереж / А. Мітлош // Психологічні перспективи. – 2014. – Вип. 23. – С. 203-2015.
17. Потятиник Б. Інтернет-журналістика: навчальний посібник / Б. Потятиник. – Л. : ПАІС, 2010. – 243 с.

18. Рейнгольд Г. Умная толпа : новая социальная революция / Г. Рейнгольд. – М. : Фаир-пресс, 2006. – 416 с.
19. Різун В. Теорія масової комунікації : підручник / В. Різун. – К. : Видавничий центр «Просвіта», 2008. – 260 с.
20. Рябічев В. Мультимедіа в інтернет-журналістиці / В. Рябічев // Наукові записки Інституту журналістики : [науковий збірник]. – К., 2010. – С. 67-70.
21. Снопченко Д. Безпека в соціальних мережах – етика поведінки в інтернеті / Д. Снопченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.mediasapiens.ua/ethics/standards/bezpeka_v_sotsialnih_merezhakh_etika_povedinki_v_interneti/
22. Соціальні мережі як інструмент взаємовпливу влади та громадянського суспільства : монографія / О. С. Онищенко та ін. – Київ, 2014. - 258 с.
23. Соціальні мережі як чинник розвитку громадянського суспільства : монографія / О.С. Онищенко та ін. - К. : НБУВ, 2013. – 248 с.
24. Социальные сети и виртуальные сетевые сообщества / Отв. ред. Верченков Л. Н., Ефременко Д. В., Тищенко В. И. – М : ИНИОН РАН, 2013. – 360 с.
25. Суська О. Інформаційний імунітет: проблеми психологічного захисту в інформаційному просторі : монографія / О. Суська. – К., 2008. – 108 с.
26. Третяк О. Вплив новітніх комунікаційних інтернет-мереж на розвиток публічної сфери політики / О. Третяк [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://soskin.info/ea/2011/11-12/201113.html>
27. Федорова О. Соціальні мережі як джерело інформаційних приводів для мас-медіа / О. Федорова // Діалог. - 2012. - Вип. 15. - С. 454-456.
28. Фісенко Т. Соціальні інтернет-мережі як засіб задоволення інформаційних потреб / Т. Фісенко // Наукові записки Інституту журналістики : науковий збірник. – К., 2010. – Т. 41. – С. 190-194.
29. Эйдман И. Политические социальные сети: "спам" или ключ к победе? [Электронный ресурс] / И. Эйдман. – Режим доступа : <http://igeid.livejournal.com/38647.html>